

บทที่ 1

บทนำ

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 บทบาท อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบมีความเป็นอิสระพอสมควร ความสำคัญในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ให้ความสำคัญการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดกรอบความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายที่จะดำเนินงานในการบริหารด้านต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่ของตนเอง ประกอบกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยถ่ายโอนภารกิจในการให้บริการสาธารณะที่จำเป็น และรายได้ที่รัฐจัดเก็บให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น การดำเนินการบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุก ๆ ด้าน ให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน การวางแผนในการดำเนินการบริหารจึงเป็นกลไกที่สำคัญ ที่ทำให้การบริหารเป็นรูปแบบและมีทิศทาง การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาที่สมดุลและมีประสิทธิภาพ จะส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถดำเนินการบริหารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แก้ปัญหาได้ถูกต้อง อันเกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม และทำให้บรรลุตามความมุ่งหมาย

1. ลักษณะของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์และแนวทางในการพัฒนา เป็นการแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายที่จะดำเนินการพัฒนาในอนาคต โดยแผนดังกล่าวสอดคล้องกับแผนเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ และนโยบายในการพัฒนาท้องถิ่น

2. ความสำคัญของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

การวางแผน ถือได้ว่าเป็นกิจกรรมขั้นแรกของการบริหารงาน เป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดที่ทำให้การทำงานบรรลุเป้าหมายได้ด้วยวิธีที่ดีที่สุด ในภาวะปัจจุบันสังคมมีแต่ความยุ่งยากซับซ้อนยากที่มนุษย์จะตัดสินใจกระทำกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดด้วยวิธีการพิจารณาอย่างผิวเผิน เพราะตัวแปรที่เข้ามามีส่วนกระทบต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของกิจกรรมต่าง ๆ นั้นมีมากมาย จำเป็นที่ต้องใช้หลักวิชาการมาช่วยในการวิเคราะห์ จัดระเบียบของตัวแปรทั้งหลายและพยายามมองลู่ทางความเป็นไปได้ในอนาคตให้กระจ่างชัดขึ้น ดังนั้น การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น จึงมีความสำคัญ ดังนี้

2.1 เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นเอง เพื่อใช้เป็นกรอบในกำหนดทิศทางที่ต้องการให้เกิดในอนาคต

2.2 เพื่อใช้ยุทธศาสตร์เป็นแนวทางในการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติ และงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน

2.3 ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจน

2.4 ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาในอนาคต ขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.5 เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบล บรรลุจุดมุ่งหมายการพัฒนา โดยเลือกใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม

2.6 ทำให้เกิดการยอมรับแนวคิดใหม่ ๆ เข้ามาในองค์กร

2.7 ทำให้การพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น เป็นการลดความสูญเสียเปล่าของหน่วยงานที่ซ้ำซ้อน เพราะแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเป็นการกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาซึ่งแสดงถึง วิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายการพัฒนาของแต่ละหน่วยงาน

3. องค์กรในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

3.1. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น เป็นองค์กรที่มีหน้าที่กำหนดแนวทางการพัฒนาของท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบาย แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ การผังเมือง ปัญหาของท้องถิ่นและให้คำปรึกษาหารือเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น โดยการจัดประชุมประชาคมเพื่อระดมปัญหาและข้อคิดเห็นในการพัฒนา

3.2. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จัดทำร่างแผนพัฒนาให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นกำหนด แล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาเพื่อพิจารณาต่อไป

3.3. สภาพองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาท้องถิ่น หลังคณะกรรมการพัฒนาพิจารณาแล้ว

3.4. คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ในการประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด โดยเฉพาะการประสานโครงการ/กิจกรรมที่เกิดขึ้นศักยภาพของท้องถิ่น กับองค์การบริหารส่วนจังหวัด

4. ขั้นตอนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หน่วยงานที่รับผิดชอบเตรียมการจัดทำโครงการเพื่อเสนอให้ผู้บริหารอนุมัติ

ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวมข้อมูลและปัญหาสำคัญ รวบรวมข้อมูล ปัญหา ศักยภาพของท้องถิ่น โดยจัดประชุมประชาคมท้องถิ่น ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น รับทราบปัญหา ความต้องการ ประเด็นการพัฒนา และประเด็นที่เกี่ยวข้องตลอดจนความช่วยเหลือทางวิชาการ และแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เพื่อนำมากำหนดแนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยให้นำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่าง ๆ และข้อมูลในแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาพร้อมทั้งจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสภาพการณ์พัฒนาของท้องถิ่นในปัจจุบัน ประเมินสภาพการณ์ของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis โดยการวิเคราะห์ถึงโอกาสและสถานะคุกคามหรือข้อจำกัด รวมถึงการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของท้องถิ่น ซึ่งเป็นการพิจารณาถึงปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิสัยทัศน์และภารกิจหลักการพัฒนาท้องถิ่น นำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 และขั้นตอนที่ 3 มากำหนดวิสัยทัศน์และภารกิจหลักการพัฒนาท้องถิ่น

วิสัยทัศน์ (Vision) หมายถึง ถ้อยแถลงที่ระบุถึงสถานการณ์ในอนาคต ซึ่งเป็นจุดหมาย” ที่ต้องการให้เกิดขึ้นจริงๆ ในอนาคต อันเป็นการตอบคำถามที่ว่า “ท้องถิ่นต้องการอะไรในอนาคต”

ภารกิจหลัก (Mission) หมายถึง อำนาจหน้าที่หรือขอบข่ายในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการจัดบริการสาธารณะ รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับองค์กร หรือภาพลักษณ์ที่ต้องการนำเสนอในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นขอบเขตของบทบาทหน้าที่หลักหรือขอบเขตของกิจกรรมที่มุ่งเน้นเป็นพิเศษที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้

ขั้นตอนที่ 5 การกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นการนำเอาวิสัยทัศน์และภารกิจหลักมาพิจารณากำหนดจุดมุ่งหมาย เพื่อเป็นการกำหนดขอบเขตหรือประเภทของกิจกรรมที่ควรดำเนินการ เพื่อนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์และภารกิจหลักที่กำหนดไว้

ขั้นตอนที่ 6 การกำหนดจุดประสงค์การพัฒนาท้องถิ่น เป็นการกำหนดผลสำเร็จที่ต้องการโดยกำหนดหลังจากที่ทราบภารกิจหลักที่จะต้องทำแล้ว เพื่อนำท้องถิ่นไปให้บรรลุความต้องการที่เป็นในอนาคต

ขั้นตอนที่ 7 การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนา เมื่อได้ดำเนินการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจหลัก วัตถุประสงค์และยุทธศาสตร์การพัฒนาโดยอาศัยพื้นฐานการวิเคราะห์ SWOT แล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการกำหนดแนวทาง การพัฒนาของท้องถิ่น ซึ่งยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง แนวคิดหรือวิธีการ อันบ่งบอกถึงลักษณะว่าองค์กรต้องการก้าวไปสู่เป้าหมายที่ต้องการในอนาคตได้อย่างไร จะไปถึงจุดหมายที่ต้องการได้อย่างไร

ขั้นตอนที่ 8 การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่น เป็นการกำหนดปริมาณหรือจำนวนสิ่งที่ต้องการให้บรรลุในแต่ละแนวทางการพัฒนาภายในเวลาที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 9 การอนุมัติและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นนำผลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 ถึงขั้นตอนที่ 8 มาจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น เสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อพิจารณาและปรับปรุงก่อนนำเสนอผู้บริหารท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ความเห็นชอบ แล้วผู้บริหารท้องถิ่นจึงพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาต่อไป

5. ประโยชน์ของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

- 5.1. ท้องถิ่นมีจุดมุ่งหมายและแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจน
- 5.2. ท้องถิ่นสามารถจัดสรรและบริหารทรัพยากรที่มีอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 5.3. ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ
- 5.4. แนวทางพัฒนาเป็นการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน และมีชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนา
- 5.5. สามารถกำกับดูแล ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาได้

ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลดงกระหังยาม เป็นการกำหนดทิศทางในการพัฒนาระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2555 – 2559) ภายใต้การมีส่วนร่วมของประชาคม เพื่อเป็นทิศทางในการพัฒนา ที่ทำให้การดำรงชีวิตของประชาชนมีความสุข มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น แต่สิ่งเหล่านี้จะบรรลุตามเป้าหมายได้ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากทุก ๆ ฝ่าย ในการที่จะนำแผนยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติอย่างมีระบบ